

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvmd-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Monarkiai érdek.

Zombor, 1897. május 13.

A dualizmus nemcsak nem rombolta le a monarkia érdekét, hanem inkább megszilárdította azt. Csodálatos változandósága a sorsnak, — a mi mögött különben állandó és örök igazság rejlik, — hogy bár Magyarországot tartották századokon keresztül a monarkia érdek veszélyének s a dualizmus létesülése óta kitént, hogy Magyarország és az önálló magyar állam legszilárdabb alakulása a monarkia szerkezetének s legerősebb támasza a Habsburgok trónjának.

Nem pusztán a Lajthán tul hömpölygő káosz mutatja ez igazságot. Kárörömmel mi nem utalunk Ausztria bomladozó viszonyaira. E viszonyokat a monarkia érdekei miatt, de magyar szempontból is sajnálatosaknak tartjuk. Nem kérkedünk a sötét háttér mögött, hogy e háttér árnyából magasan és diadalmasan emelkedik ki a magyar állam alakja. Szeretnők, ha Ausztria is a szilárd alakulás minden külső jelenségével bírna, s így nem tűnnék fel a külföld előtt tán azon színben, hogy a Lajthán tuli állam, s így közvetve a Habsburgok monarkijája bomladozásnak indult.

Részünkről teljesen meg vagyunk győződve, hogy Ausztria bomladozásának jelenségei csakis külsők és hogy azokhoz a belső lényeknek kevés köze van. Sokkal szilárdabbak Ausztriának történeti és ethnikai alapjai, hogy sem attól kellene tartani, mikép a végleges felbomlás a Lajthán tul lehetséges. Nem tagadható, hogy az alkotmányosság komoly elfajulásokat mutat, s hogy a federalizmus és a centralizáció közti harc sajnálatos tévedésekre vezetett. Ezuttal nem bocsátkozunk sem a helytelen képződések bírálatába, sem a jelenlegi viszonyok komplikációjából való kibontakozás megjelölésébe. Egy percre fölül-emelkedünk a tényleges viszonyok színvonalán s

magasabb szempontból ítéljük meg az osztrák dolgokat.

Ausztria heterogén elemekből való alakulása századokon át támadó föllépésekre szolgáltatott ürügyet a Habsburgok ellenségeinek. Tehát még akkor is, midőn a nemzetiségi kérdésnek szinte még neve sem létezett. Mégis minden európai államalakulás, különösen Közép-Európának minden rezdülése hatással volt Ausztriára, melynek helytelen gyűjtőneve alá Európa Magyarországot is befoglalta Mohács óta. A spanyol örökösödési háborútól kezdve, a hétéves, a Napoleoni, az olasz és porosz háborúkig, illetőleg ezeken át minden nagyobb konfliktus a Habsburgok monarkijának nemcsak hatalmi megaláztatását, hanem egyszersmind terület-megcsonkítását célozta. Minden törekvő államiság, a mely akár egységét, akár terjeszkedését akarta létrehozni, Ausztriában látta jogos vagy jogtalan ambíciójának szenvedő alanyát. Mint a középkorban a keleti barbárok, ha prédára vágytak, Byzancra csaptak le, ép úgy hódítók, merész hadvezérek és a nemzeti erőket növelni akaró államférfiak Ausztria ellen koholtak terveket és viseltek háborukat. Valóban nagy eredmények jutalmazták is a vállalkozók merészségét. Ausztria darabról-darabra vesztette egészen heterogén külső periferiáit. A monarkia csak magyar része menekült a területcsonkítástól, ellenben a monarkia másik államának olasz és német tartományai az olasz és a porosz állam kiegészítő részeivé lettek. Ekkor következett be a történeti fordulat, s a monarkia átalakult a dualizmus és a magyar állam paritásának alapján.

E perctől kezdve a históriának szinte végzete megszűnt lebegni a Habsburgok monarkijája fölött. Nagy világesemények robogtak végig Európa földjén, lezajlott a francia-német háború és Oroszországnak Törökország elleni kísérlete, de nem merült fel egyetlen kombináció sem, mely innét tul a monarkia további megcsonkítását vette volna

célba. Sőt ugyanazon államok, a melyek Ausztria rovására nyertek terület nagyobbodást, hű szövetségeseivé lettek a nagy, benső átalakuláson keresztül Ausztria-Magyarországnak. És nincs többé e monarkia egyiketlenegy oly heterogén része sem, mely külső ellenség birvágját fölkeltethetné és bármely európai vállalkozást hozhatna létre monarkiaik ellen. A német birodalom teljesen ki van kerekítve a nyelvességek alapján, sőt Pozenben tulment a nyelvhatárokon és a németiség ott erős küzdelemben van a lengyel-szlávssággal. Németország robbanó elemeket venne magába Cseh- és Morvaország meghódítása által, nemkülönben akkor, ha a katolikus osztrák németiség veszedelmesen megnövelné az ő ultramontánjainak számát s ekkép erősítené a partikuláris, széthúzó tényezőket. Oroszország Galícia annektálása által csak az orosz állameszme legesküdtebb ellenségeinek, a lengyeleknek állását tenné szilárdabbá. A Lajthán tul háborgó nemzetiségi elemek tehát nem találhatnának semmiféle más államalakulásban kedvező fogadtatásra; ugy a német, mint a szláv egység eszméje határozottan visszautasítja őket. A Habsburg-dinasztia központi erejéről nem is szólva maguk a külső államalakulások olyanok, a mely Ausztria nemzetiségeit teljesen az osztrák államra utalják. Valóban róluk is el lehet mondani, hogy az osztrák „haza” területén kell élniök és halniök.

Ily szempontból tekintve az osztrák dolgokat, ezek elfajulása valóban csak effemér tünet lehet. Bármily nagy tehát a zürzavar a Lajthán-tul, ez meg fog tisztulni, de semmi esetre sem jöhet létre oly elfajulás, mely Ausztria állami egységét tehetné kockára. Az alkotmányos formák módosulhatnak, igazi parlamentarizmus fejlődhetik ki Ausztriában, vagy még további eltávolodás történhetik a parlamentarizmus és alkotmányosság alapjától, e küzdelmek és változások hozhatnak létre kellemetlenségeket, de nem idézhetik fel az osztrák állam megbontását, sőt még csak a

A „BÁCSKA” tárcája.

Oly lányan zeng . . .

Oly lányan zeng az estharang . . .
Merengve halgatom.
Simulj hozzám, hallgasd te is
Édes kis angyalom.

Kulcsold össze kicsiny kezéd;
Én is imádkozom.
Kérjük istent: adjon téged
Nekem, kis angyalom.

Te az égre nézz és szemed
Tartsd a csillagokon . . .
Azok helyett én szemedbe
Nézek, kis angyalom.

Ah, a szívünk hogy ver, dobog!
Csók csattan ajkamon.
— Tán nem is harang szól, csak
Szívünk kis angyalom . . .

Keményfi.

A TÉVELYGŐ CSALÁDNÁL.

Irtá: Ujlaki Antal.

Ünnepi, mellékletes számot akartunk adni, a mikor az újságíró jön meg és kutat némi szenzáció után is. A szenzáció többnyire ugyanaz az újságnak, a mi a fodor a rubán. A fodor bár a rubalján van, de mégis

alkalmatos ékesség. Valami katonadramát szántam újdonság utánának és a részletekért kimentem egy alsóvárosi utca szélére, egy nazarénus családhoz.

Delet harangoztak, mire a zsendelyes, fehér ház kertés udvarára értem. Konyhai növényzet termett a tisztas udvaron, de érződött némi szegfüllat is. Hátul a galambduc jó festett. A kut körül pedig két önézetes pulyka viaskodott a tengeri szemeken.

A házból énekszó hallatszott ki. Megálltam a tornác küszöbén. A korszórol jöttem, a hol a félváros süt-kérezik a napfényben és hallgatja a Virágcsata indulóját, melyet a katonabanda muzsikál, nem tudom minek az öröme. Mert ha a tisztelt társadalom örül és mulatni akar, akkor jaj a szegény sápadt cseh fiu tüdejének.

Körülnéztem a tornácra. A sarokban néhány szál szalmán fehér nyul aludt. A nap ragyogásából egy fényugár végigcsikázott selymes szőrére. És a nyul aludt csöndesen, boldogan.

Odabent pedig énekeltek. Ártatlan gyermekhangok csengése között egy rekedtes vastag és egy mély hang. A melódia, melyet énekeltek, olyan egyszerű volt, mint a reszketős hangjuk és az egész ház. Benyitottam a konyhába. Vigyázva csoszogtam az üvegajtóig, nehogy zajt okozzak. Az ajtó ablakán át beláttam. A tágas szobában, fehérre meszelt falak között a legegyszerűbb fa-butortzat. Középen gömbölyt asztal, a melyet körül ül a család. Asztalfőnél a gazduram öszbecsavarodott, igen komoly fejjel, mellette a felesége, szintén komoly asszonság és körülöttük csomó ártatlan gyermek. Vidám egészesége orcával. Valamennyinek kezében a zsolttár. Abból énekelnek olyan különösen.

Olyan megkapó volt az ellentét a muzsikaszótól hangos, népes korszó és ez éneklő földmivesszalad között. Odabent észrevettük, hogy idegen közelit, egyik-másik föl is nézett a zsolttárról, de azért nem hagyták abba. Csak a serdültebb leány állott fel, kijött értem. Olyan jóságos, olyan szép ifju leány volt, hogy a lélekzetem is majd elállott, mikor ránéztem. Elfogódás nélkül, mintha már régen ismerne, szólt:
— Bejöhét.

Tisztességadással léptem a szobába, de a család egyre csak olvadozott az ájtatosságban és énekelte:

O ad iskolákat, hogy bölcseséget
Tanuljunk és isteni érzelmeket;
És így szól: Ó jőjjetek ti gyermekek,
S én boldog nyugalmat adok tinektek.

A leány az almáriomról előhozta a vendégzsolttárt, diszesebb volt a többinél, föllepőzte a 269. oldalt gyermeki dicséret, 165. zsolttárt. Az újjával — rózsaszínű volt és szerettem volna megcsókolni — mutatta, hogy a 4. vers következik. Az ajka hallgatott, hanem a szeme — de édes lett volna mélyebben belenézni — azt mondta, hogy ne legyenek háborgató és énekeljek velük.

És kénytelen-kelletlen belekontárkodtam az énektükbe. Keztem lassu tempóban és folytattam még lassabb tempóban, mert ugy trémáztam, mint egy kezdő színész. Elénekeltek a negyedik verset, de az utolsó szavaknál már kezdett velem himbálózni az egész szoba, minden gyermekfejet duplán láttam, csak azt az özdereku leányzótt láttam egynek . . . És ugy tetszett, mintha szelid tekintetével köszönetet sugározna felém, hogy együtt énekeljek velük.

A legidősebb fiu fölállott és a zsolttárt odaadta nényének, a ki az almáriomra tette. A fiu leült s fölállott a másik, félfejjel lehetett kisebb, de vastagabb volt, az is odaadta a zsolttárt nényének és azután leült. A többi hasonlóképp cselekedett. Legutoljára a szülők adták át a zsolttárt. Mielőtt én is odaadtam volna az enyémet, megnéztem az első lapját. A címe Uj Sion hárfá. Szent énekek és isteni dicséretnek gyűjteménye, a Krisztusban hívó gyülekezetek számára. 1888-ban nyomtatták a szocialisták és nazarénusok városában Hódmezővásárhelyen.

Mikor a gyerekek újra elhelyezkedtek, a családfő felállt, összekulcsolta a kezét és szempilláját pedig lehunyva, pillanatnyi szünet után, tüneményesen, minden szót külön hangszólyozva mondotta:

— Ezen könyörgésünket áldja meg az Ur!

Most az egész család rám nézett. Várták, hogy elmondom, mi járatban vagyok. De én olyan figyelmesen

monarkia tekintélyét sem ingathatják meg komolyabban. A dualizmus alapján fölépült monarkia pedig kiszámíthatlan időközön át fog élni s nagy nehézségeken diadalmaskodni. Annál inkább diadalmaskodni fog a kvóta és a kiegyezés nehézségein. (N-t.)

Perczel miniszter Szabadkán.

Perczel Dezső, m. kir. belügyminisztert — mint már említettük — Szabadkán rendkívüli fényvel és pompával fogadták. Az őszinte öröm és lelkesedés hamisítatlan kifejezései nyilvánultak lépten-nyomon. Szabadkáról a következő tudósítást kaptuk:

A fogadtatás.

Vasárnap délután 6 órára jelezte a kibocsátott program a miniszter érkezését. Schmausz Endre szabadkai főispán vezetése alatt egy szűkebb körű fogadóbizottság Kis-Köröség ment a miniszter elé. Szabadka apraja-napja sűrű tömegekben hullámzott fel a pazarul feldíszített diadalkapuvallal ékesített Kossuth-utcán az indóház felé. Az alig félóra előtt megszűnt záporos dacára, a gyalogjárókat sűrűn lepték el. Az indóház elé a millenárius banderisták festői csoportja vágtatott fel, a tüzoltóság kötélykordont vont s a példás rend nem is zavartatott meg. Az indóház peronján a városi batoróság várakozott a magas vendégre. Tarack — ezután a vonatról leszálló bonyhádi Perczel Dezső magy. kir. belügyminisztert Mamuzsich Lázár polgármester a város közönsége nevében üdvözlé; a miniszter megköszönve a szíves fogadtatást, a főispánnal a város díszfogadtatás — elől a banderisták, vezetve Jakobcsits Gyula városi tanácsos által — bajsai ifj. Vojnits Sándor országgyűlési képviselő palotájába — hol szállva volt — hajtatott; utána a fogatok beláthatatlan sora robotgott. A minisztert lakásáig folytonosan éljeneztek. S a tömeg nem omlott szét, folytonosan hullámzott föl-alá késő estéig a miniszter lakása előtt.

Este hét órakor volt az első fogadtatás. Szabadka város törvényhatósági bizottsága és tisztviselői kara tisztelgett a miniszternél; majd ezután a fátylasmenet vonult az önkéntes tüzoltótestület zenekarának hangjai mellett a miniszter lakása elé, itten Dulich A. Jenő főjegyző a város közönsége nevében szép és átmondott beszéddel üdvözlé a minisztert, a melyet a magas vendég az erkélyről szintén szívélyes szavakban köszönt meg s örömet fejez ki, hogy holnap a kormány képviselői között jelen lehet és megnyithatja Szabadka város két humánus és jótékony célú intézetét: a Mária Valéria kórházat és a Szegények házat. A hatalmas néptömeg a miniszter éljenzése közt csak lassan omlott szét. Ez estén a miniszter házigazdájának bajsai ifj. Vojnits Sándornak a vendége volt. Az estély szűkebb körben folyt le; jelen voltak: Schmausz Endre Szabadka és Baja városok főispánja, dr. Vojnits István Baas-Bodrogh megye főispánja, a miniszter kísérete Buth miniszteri osztálytanács, dr. Gyeczy Jenő miniszter. titkár, dr. Feuer Náthán, Vermes Béla, Siskovits Tamás, Bezeredy István, Piukovits József országgyűlési képviselők, Mamuzsich Lázár polgármester, idős Vojnits Sándor, Gábray László stb.

A fogadtatások.

Másnap május hó 10-én a városbázán a főispáni hivatalos helyiségében a küldöttségek fogadtatása délután 8 és fél órakor kezdődött és pedig első sorban fogadta a miniszter Baja város küldöttségét, a melyet dr. Hegedűs Aladár bajai polgármester mutatott be; majd ezután a helyben állomásozó csász. és kir. hadsereg és kir. honvédség törzstiszteit következtek. A többi küldöttségek a következő sorrendben tiszteleztek: a görög-kei. hitfelekezet, a szerb dalárda, a szerb nőegylet, az evang. és reform. hitfelekezet, az izr. hitfelekezet és a szent-egylet, ügyvédi kamara, az állami tanítónőképző intézet, az állami anyakönyvvezetők, államvasuti tisztviselők, posta- és távirádihivatal, nemzeti kaszinó, szabadkai löverseny egyesület, a polgári olvasókör és a pucsa kaszinó, szabadkai dalegyesület, a községi

tanítónézetek tanárai és tanítói, pénzintézetek, ipartestületek, erdőfelügyelőség s végül az önkéntes tüzoltótestület tisztikara élén Vermes Béla főparancsnokkal. Az üdvözlő szónoklatokra a miniszter minden alkalommal az ügyeket bensőleg ismerő választ adott.

A miniszter a Mária Valéria kórházban.

Már kora reggeli órákban ellepték a kórház környékét mindazok, kik eddig nem láthatták, vagy kik még egyszer látni akarták a minisztert, nem törődve azaz, hogy a hideg metsző szél pirosra csipte ki arcukat s megdidergette tagjaikat.

Az elite közönség a kórház udvarának, helyesebben kertjének a kápolna előtti részén gyülekezett s türelemmel várta az ünnepest kezdését.

11 órakor megérkezett Perczel Dezső belügyminiszter, kit Mamuzsich Mátyás prépost-plébános fogadott a kicsiny, de elegáns kápolnában. A miniszter kíséretében voltak Schmausz Endre főispán, Mamuzsich Lázár polgármester, Fornszeck Béla kir. törvényszéki elnök, Paukovits Andor az ügyvédi kamara elnöke, Vojnits Sándor, Vermes Béla országgyűlési képviselők, a közigazgatási bizottság tagjai, köztük dr. Békeffy Gyula ügyvéd, a városi tanács s sok törvényhatósági bizottsági tag.

Kezdetét vette ezután az ünnepest a kápolnában, melyet Mamuzsich Mátyás prépost-plébános beszéde s a kápolna két új szobrának felszentelése nyitott meg. A choruson a szabadkai dalegyesület nyolc tagja: dr. Révffy Jenő, dr. Piller Arthur, Horvátovits Ernő, dr. Schmier György, Takács Ede, Milassin Andor, Kosztolányi Árpád és Kladek Mihály énekelték dr. Brenner József szakavatott vezetésével a „Veni sancte“-t. A mise kezdetén ugyane kar énekelte Bethoven: „Isten dicsősége“ c. gyönyörű darabját ahhoz méltó precizitással. Sanctus alatt dr. Brenner József és ifj. Frankl István gyönyörű kettősében gyönyörködött a közönség, kik Mozart „Ima“ darabját énekelték. Milassin Andor „Domine“-je következett sanctus után, áhitattal fölve el a szíveket. A mise végén ismét a férfiak énekelte a „Sub tuum praesidium“-ot megkapó színezéssel.

Mise után a miniszter a kápolnával szemben levő emelvényre ment a főispánnal, a polgármesterrel s Dulich A. Jenő főjegyzővel. Schmausz Endre bevezető beszédeben köszönetet mondott a magyar kir. kormánynak, illetve a miniszternek, hogy megjelenésével országossá tette az ünnepest, köszönetet mondott a városi tanácsnak s a város nemeslelkű közönségének amaz áldozatért, melylyel a humanizmus eme hajlékát, a kórházat létesítette. Vázolta ezután magasan szárnyaló beszédben a kórház gazdaságos rendeltetését s felkérte a főjegyzőt a kórház történetének előterjesztésére. Dulich A. Jenő röviden vázolván az intézet történetét, a miniszter mondta el megnyitó beszédét, melyben elismeréssel nyilatkozott Szabadka szab. kir. város közönségéről és tanácsáról, kik érezték, hogy a magyar nemzet az elmúlt évtizedek alatti rohamos fejlődésével a humanus és filantropiai intézmények létesítésének is karöltve kell járnia, nagy áldozattal felemelték a modern igényeknek, az orvosi tudomány haladásának s a higiénia követelményeinek megfelelő, Mária Valéria Öfensége nevével nevezett kórházat. Örömeiket adott kifejezést, hogy a kormány nevében mint a közegészségügy s a filantropiai intézmények élén álló miniszter megjelenhetett. Ezután megnyitottnak jelentette ki a Mária Valéria szabadkai kórházat. Dr. Wilhelm Adolf igazgató-főorvos kérte fel ezután a minisztert a kórház megsemmisítésére, ki dr. Wilhelm igazgató, dr. Sánta György, dr. Schmier és dr. Klein osztályorvosok kalauzálása mellett megtekintette az összes pavilonokat.

A miniszter kíséretével ezután a szemben levő szegényházba ment s Mamuzsich Lázár bevezető beszéde után ezen intézetet is átadta ünnepelesen nemes s humanus feladatának.

A díszebéd.

Ugyanaznap d. u. 2 órakor a „Pest“ szálló nagytermében 200 terítékű bankett tartottatott. A kíséretével a terembe lépő minisztert a zene hangjai mellett lelkesen megéljenzették. A miniszter mellett balról Kállay Albert Szeged és Hód-Mező-Vásárhely főispánja, jobbról Perczel

Miklós nyug. főispán (a miniszter nagybátyja), szemközt Schmausz Endre főispánunk foglaltak helyet.

A díszebéd étrendje a következő volt: Fehér és ragou leves, hideg hal tartár mártással, angol bélszín körítve, rétesek, liba, csirke, borjú stult, vegyes saláta, Giadinetto, cukorsütemény, fagyalt, fekete kávé. Borok: Asztali fehér, Palugyi vörös, pezsgő.

Az első felköszöntőt, a melyet a közönség állva hallgatott meg, Schmausz Endre főispán Ófelségére apostoli királyunkra és családjára mondotta; Mamuzsich Lázár polgármester a belügyminisztert üdvözlé. Dr. Békeffy Gyula a kormányért emelé poharát. Perczel Miklós nyug. főispán Szabadka előhaladásáért (a mely városot 50 év előtt látta) és Perczel Dezső miniszter pedig Szabadka város lelkes és hazafias közönségeért emelték poharaikat. Kállay Albert Szabadka város főispánját és polgármesterét köszönté fel. Vermes Béla Perczel Miklós életét. Pertits Mihály Szabadka város vendégkoszorujáért emelt poharat. Bihar fővárosi hírlapíró Szabadka közönségét, dr. Békeffy Gyula a karzaton levő szép női közönséget éltették. A miniszter és a kiváló vendégek öt óra után távoztak el az étteremből.

Szerenád és estély Schmausz Endrénél.

1/9 Este órakor a szabadkai dalegyesület és a szerb dalárda testületileg vonultak Schmausz Endre lakása elé, hogy hazafias érzelmeiknek adjanak kifejezést Magyarország belügyminisztere iránt. Először a szabadkai dalegyesület énekelte el három darabot. Lányi Ernő: „Vándor dal“-t, Méder Mihály: „Magyar dalegyesület“-ét, s az ismeretes „Daltinnepe“-t. A darabot a töle már megszokott biztossággal hangszínezéssel és hatással. A miniszter köszönetének jeléül hosszasan tapsolt a derék hazafias egyesületnek. Ezután a szerb dalárda vegyes kara sorakozott s egy orosz s egy szerb darabot énekel szép előadással a specialis darabok iránti figyelem mellett. A miniszter távozásukig folyton tapsolt elismerése jeléül a szerb dalárda hazafias tagjainak. Az egybegyűlt szép közönség a belügyminiszter életésével fejezte be a szép szerenádöt.

Schmausz Endre főispánunk által a miniszter tiszteletére adott estélyen jelen voltak: Bath miniszter. osztálytanácsos, dr. Gyeczy Jenő min. titkár, dr. Feuer Náthán, bajsai ifj. Vojnits Sándor, Bezeredy István, Vermes Béla, Siskovits Tamás, Piukovits József országgyűlési képviselők; Bartholy Lajos m. kir. ezredes, Grozdanics Mihály alezredes, Mamuzsich Lázár polgármester, dr. Hegedűs Aladár polgármester (Baja), Vojnits Dániel apátplébános (Baja), dr. Fornszeck Béla kir. törv. elnök, Paukovits Andor ügyvédi kamara elnöke, Mamuzsich Félix plébános, id. Vojnits Sándor, dr. Györgyevits Szredoje, Gyelmis Gerő, Regényi Lajos, Varga Ágoston, Mucsi György, Rádics János, Szantics János, Jakobcsits Gyula és Váli Gyula.

Harmadik nap.

E nap a város nevezetességei megsemmisítésére volt szentelve. Reggeli 9 és fél 10 órakor indult el a miniszter ifj. bajsai Vojnits Sándor országgyűlési képviselőtől a kir. törvényház palota helyiségébe, a hol a börtön helyiségeket szemlélte meg; figyelmét terjesztve ki a magánzárkák, a dolgozó szobák s a konyhák. Innen távozva a miniszter a közigyógyitató, a Szent-Györgyi és rókusai új templomokat, a belteri elemi iskola helyiségét s a Szent-Teréz egyházat szemlélte meg.

Az export telepen — ebéd — távozás.

A miniszter ezután Hartmann Rafael export telepet tekintette meg, mint Szabadka unikumát. A feldíszített telep csarnokában a tulajdonos üdvözölte a minisztert, ki annak kalauzálása mellett tekintette meg a páratlan berendezésű export kivitel helyiségnek részeit. A száz és száz munkásközök elfoglaltsága felett a miniszter elismerését fejezte ki s különös érdeklődését vonta magára ama helyiség, amely negyven kőkádban elhelyezett két és fél millió tojást tartalmazott. A helyiségnek megsemmisítése után a ház kedves asszonya dusan megrakott asztaloknál várta a magas vendéget, a miniszter csaknem egy teljes órán át volt a vendégkerülő ház vendége; a honnan magas elismerését kifejezve távozott Mamuzsich Lázár polgármester ebédjére, a mely ebédet a fesz-telen vig kedély fűszerezett. Innen a miniszter és kísé-

néztem a családot, hogy nem jutott eszembe, hogy engem illet az első szó. Egy kis csöpp fiu, — kerekkepű, vastag gyerek, — az asztalvégén segített ki a bajból, mert egyszerre csak rám szólt:

— Maga bácsi nem tudja énekelni a gyermeki dicséretet.

— Nem bizony. Én nem tudok énekelni.

A család összenézett.

Az asszony — fekete kendő volt a fején, de nébány fehér hajszál lecsuszott a homlokára — csodálkozva kérdezte:

— Zsoltárt sem énekel?

— Sohasem énekeltem sem operát, sem operettet, sem népdalt, de zoltárt sem.

— Oh, oh, — sópáncsolt az asszony.

Gyenge mosoly húzódott föl egyik-másik gyermek lágy arcára. Nyilván azt hitték, tréfálok. De a családfő köhéscelt és tekintete szurt, mint a tövis. Ugy látszik, azonnal elhitte, hogy sohasem énekeltem zsoltárt és mindjárt következtetett is rólam. De azért némán ült helyén.

— Akkor, hogy dicséri az Urat? — kíváncsiskodott az asszony.

— Ujságíró vagyok. Az ujság nem szokta az Istent dicsérni: az ujság csak a minisztereket és a színésznőket dicséri.

A családfő kedvetlen arcot vágott, a gyermekek lehorgaszották a fejüket és az a szépséges leányzó is olyan hidegen nézett rám, hogy szerettem volna visszazíni a nyilatkozatomat. Pedig még sokkal több boldog mondat ígérték az asszonynak.

— És nem fél? — kérdezte az asszony.

— Nem.

Emeltem hangom kérdezte az asszony:

— Az istentől nem fél?

Keztem titeltelenkedni. Micsoda boszúság. Riport után járok és itt az istennel fenyegetőznek. Csak vonogattam a vállam és azt feleltem:

— Persze, hogy nem félek.

Csend következett ezután, olyan nyomasztó csend, a melyben az ember vére fázik.

Kezdet a helyzet kényelmetlen lenni. Mi az ördögöt akarnak ezek.

Az asszony most erősebb szemekkel nézett rám, mintha a lelkebe akarna látni.

— Talán már levelezek.

Mosolyogtam és akkor nem vettem észre, hogy ez a mosoly bántja az egész családot. Az asszony izgattottan nézte gyermekei arcát. Az anya-madarhoz hasonlított, a ki kiterjeszti szárnyait, hogy a veszélyektől megvédi a kicsinyeit.

A családfő a két ujjával kissé lejtőt az asztalra, mire mindenki szeme ráirányult. Mély, öblös hangon szólalt meg. A hangjában volt valami mélyen megindító.

— A vendégünk világi és nem érti a kérdést. Egyenesen kell azt föltenni, hogy tudjuk, kivel van dolgunk. A feleségem azt szeretné tudni, ült e már börtönben?

— Még nem.

Egész önérettel állíthattam, bárha tudtam volna, hogy ez éppen nem kelt bennük bizalmat, őszintén bevallom, hogy egyszer vagy három napig lustálkodtam az államfogházban. De még nem sejtettem, hogy az ember, a ki már elszövedte a börtönélet nehézségét, a kálifikáltabb előtűnt, mint más ember fia. Ez a sejtésem csak akkor kezdett agyamban derengeni, mikor fölűnt, hogy a család fokozott bizalmatlansággal lát maga körében, a családfő pedig szemrehányó hangon, de azért nem minden részvét nélkül unszolt:

— Hát mért nem tesz vallomást?

— Azért, mert én nem loptam, nem gyilkoltam.

De kezdem hűledezni, zavarodni. Ördögadta, ha ezek az emberek tudnának valamit... Ki tudja nem tettem-e olyat valamikor, a miből panasz származott. És ezek az emberek úgy néznek rám, mint valami gonosztevőre. Majd kitértém, úgy verekedtem bennem a titeltelenség, hogy mit néznek rám olyan vészes arccal.

Az asszony szépen elsimitotta a homlokára csuszamló hajszálakat és megmagyarázta.

— Azt mondja még nem volt olyan bajban, börtönben. Csak nem született szent, hogy nincsenek bűnei? E közben az urára nézett, hogy nem mond-e bo-

londot. És mivel az ura nem szólt semmit, bátrabban folytatta:

— Vagy azt hiszi, csak a szegény vétkezik. Igaz, hogy az urí fajta nem török meg olyan könnyen, mert más nemű és folyton tagadásban van.

A család szép leánya mintha szégyelte volna, hogy az anyja vádaskodik, lesütötte a tiszta kék szemét.

A gazda is szólt valamit, anélkül, hogy felnézett volna.

— Csak a bajoskodó gondol az istenre. Jól mondat asszony.

Bevallottam, hogy én naponkint három-négy nyomtatott oldalt írok. Munka közben sok minden forog a fejemben, de istenre nem gondolok.

Szerettem volna már kirukkolni, hogy miért jöttem, de az ember szinte sértődve vágott közbe:

— Sohasem gondolt istenre?

— Sohasem.

— A legnagyobb bajában sem?

— Akkor sem.

— Mire gondolt a legnagyobb bajában?

— Mikor egy párbanjban összekaszaboltak, a világos rubám csupa merő vér lett. Mig az orvosok vizsgálgatták a sebemet és azon vitatkoztak, vajjon megmenthetnek-e, én busan eltűnődtem azon a kérdésen, ha föl találók gyógyulni, mit húzok föl, mert a világos ruha egyetlen rubám volt és az merő vér lett... Mert szép dolog, ha az embernek tiszta a becsülete, de csunya, ha szennyes a rubája.

Az asszony elérékenyült, ellenben az ember hidegen filozofált tovább.

— Jób,...

— A bibliait méltóztatik gondolni.

— Jób, Istennek mindvégig hűséges szolgálja rosszabb helyzetben is volt, sőt nem volt már az ő testén egy darab ruha sem, mégis beszélgetett az Úrral.

— Az Úrral beszélgethetett, de ujságíró nem lehetett volna ruha nélkül. Ha én olyan állapotban, mint Jób volt, midőn kifosztották mindenéből, végigmennék az utcán, az ég talán nem hánná, de az emberek megköveznének és elszállítanának a tébolydába.

Mel

rete Pálies a miniszterre lakás és tizenegy ki a magas

Kine zombori kórvényszékhely

Kine lyai szolgá orvosi állás orvost neve

Kine folyó évi m delevél gazdasági

Kine Temes, Tor körrel, m kerületi fe allását

A tá a szegedi közelebb Z bíróság meg

Uj zombori k zombori k

Trisc Lapunk m ünnepeless István fősp Ferencnek Ezen ünny hódsgáhi ké dötséggel v már számos Hódsgáhi k részt az ünne és fényes n nagyszabású faklyaszenév

Bela gyönyv meg ama bo virágzatás polgarság az tünetés nüt kellett, akik Trischler Na polgártarsa

hogy ugy m szülő község névze is ker munkálkodás szép ovacó kövét, amely voltak anna tetett ki kőg kérdémet,

A be Dezső belüg alkalmával t testületnek üvés testület első díjat, a díjat“ elnyer

Tanfó roly, Baes-B 10-én dr. E tanfelügyel látogatta és teljes elisme

René Bodrogh var 25-én rendi

De a n — Jób igazabb... Persze dek és tarti döntötte el.

Kacagt — Ha a becsülete A naza — Ne akarják ölni a becsületét

És min szemembe: — Az ugyan csiszol

Elmond hatóan örtl családjal, drama dolga vele senkiud

— Góz Szavany Elmesó

óra mulva meg látta az is nevetett alig tudta ajkára szorít

— Az Kifelé a kalapom. rólam...

Sokszo tulajdonosa, galamboknak befoglaltak v

rete Palicsra hajtottak; a melynek regényes volta felett a miniszter meglepedését nyilvánítja, a honnan visszaterve lakására, elbucsuva háziától a vasutra hajtatott és tizenegy és fél óraker a közönség éljenzése közt indult ki a magas vendéget vivő vonat Budapest felé.

Ujdonságok.

Kinevezés. Ofelése a király Koriálth György zombori kir. törvényszéki aljegyzőt a zombori kir. törvényszékhez albiróvá nevezte ki.

Kinevezés. Vojnits István főispán a bács-topolyai szolgabírósnál fűresedésben volt vármegyei járás-orvosi állásra dr. Sárkány János kis-körösi községi orvost nevezte ki.

Kinevezés. A földmíveléstügyi m. kir. miniszter folyó évi május hó 9-ről kelt 22154/IV. 2. számú rendeletével Halász Gyulát, a Bács-Bodrogh vármegyei gazdasági egyesület titkárát Temesvár székhelyvel Temes, Torontál és Bács vármegyékre kiterjedő hatáskörrel, miniszteri segédtitkári rangban, állattenyésztési kerületi felügyelővé nevezte ki. — Ugy halljuk, hogy állását csak október 1-én foglalja el.

A tábla elnöke Zomborban. Bernáth Géza a szegedi kir. tábla elnöke — mint értesülünk — legközelebb Zomborba jön az itteni törvényszék és járás-bíróság megvizsgálására.

Uj bíró a járásbírósnál. Sántha Armin zombori kir. törvényszéki albiró ideiglenes minőségben a zombori kir. járásbíróshoz rendeltetett ki kisegítőnek.

Trischler Xavér Ferenc dekorálása. Lapunk múlt számában már megemlékeztünk azon fényes ünnepélyességekről, amelyek között bajsai dr. Vojnits István főispán folyó hó 9-én Hódásághon Trischler Xavér Ferencnek a Ferenc József-rend lovagkeresztjét átadta. Ezen ünnepélyen — a már említettek kivül — a hódásági képviselőválasztó kerület minden közséje küldöttségileg volt jelen, amely kerület szabadelvű pártjának már számos évek óta a kinttintetett fardabhatatlan elnöke.

Hódáságh község lakossága is egy szívvel-lélekkel vett részt az ünnepélyen és Trischler Xavér Ferencet ritka és fényes ovációban részesíté. Vasárnap este a polgárság nagyszabású és még Hódásághon nem látott impozáns faklyaszennel tisztelte meg, mely alkalommal Korény Bela gyönyörű, költői szárnyalású beszédben emlékezett meg ama bokros érdemekről, melyet szülő közséje föl-viragoztatása érdekében szerzett és adott kifejezést a polgárság azon osztatlan nagy örömeinek, melyet a kinttintetett minden körben, de különösen polgártársainál kellett, akik között működött lankadatlan tevékenységgel. Trischler Xavér Ferenc lelkes beszédben köszönte meg polgártársai elismerő tisztelgését és biztosította őket, hogy úgy mint eddig, ezután is mindent el fog követni szülő közséje és polgártársai érdekében és a jövőre nézve is keréte polgártársainak eddig is tapasztalt közremunkálkodását és bizalmát. A községi lakosság ezen szép ovációja képezte az ünnepélyességek méltó zárkővét, amely lezajlott ünnepélyességek tanubizonyosságai voltak annak, hogy a király ofelése igaz érdemet tüntetett ki kegyével, mert a kinttintetésben mindenki ennek kiérdemelt, méltó jutalmát látja.

A belügyminiszter elismerése. Perczel Dezso belügyminiszter a Szabadkán való tartózkodása alkalmával a nála tisztelgő szabadkai önkéntes tűzoltó-testületnek elismerését fejezte ki, hogy a fiatal alig tíz éves testület egy a Kolozsváron tartott versenyen az első díjat, valamint a múlt évben Budapesten a „Király díjat“ elnyerte.

Tanfölgyelői látogatás. Dr. Paeséri Károly, Bács-Bodrogh megye kir. segédtanfelügyelője f. hó 10-én dr. Hoffmann Károly apát-plebános, egyházmegyei tanfelügyelő kíséretében a kulai összes iskolákat meglátogatta és az ezekben tapasztalt szép előmenetel fölött teljes elismerését fejezte ki.

Rendkívüli vármegyei közgyűlés. Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottsága május hó 25-én rendkívüli közgyűlést tart.

De a nazarénus csak erősködött az ő Jóbával.
— Jób sohasem párbajozott és ki volt ő nála igazabb... Beesülte is volt.

Persze akkori időben még nem voltak párbajsegédek és tartalékos hadnagyk. A becsületet sem a kiállítás döntötte el. Könnyű volt Jóbna.

Kacagtam.
— Ha a hitelezőim hallanának, hogy kételkednek a becsületemben, végem volna.

A nazarénus megbotránkozott.
— Nem imádkozik és ellenfelei vannak, akik meg akarják ölni és akiket meg akar ölni. Párbajozik, félti a becsületét és el van adósodva.

És mintha vádolni akarna, olyan hangon vágta szemembe:
— Az ilyen urak nem is kerülnek börtönbe, mert ugyan csiszolják a becsületüket.

Elmondtam jövetelem célját. A nazarénus, aki látbatóan örült, hogy föltárhatta lelkét és megismerkedtem családjával, jóindulattal szolgált fölvilágosítással a katona drama dolgában, de előbb megkérdezte, nem ártunk-e vele senkinek.

— Gondolja meg — szölt intő tekintettel.
Szavamra fogadtam, hogy nem ártunk vele senkinek.

Elmesélte a dolgot, amelyet följegyeztem és negyedóra múlva távoztam. A leányuk a tornácig kísért. Ott meglátta az alvó nyulat, összecsapta a két kezét, a szive is nevetett örömeiben, amint rám nézett. Láttam, hogy alig tudta türtöztetni, hogy föl ne kiáltson, az ujját az ajkára szorította és halkan mondta:
— Az én tengeri nyulacskám...

Kifelé menet a lépcsőn még egyszer megemletem a kalapom. O örült a kis nyulnak és megfellekedett rólam...

Sokszor jut eszembe az alvó nyul kék szemű kis tulajdonosa, akinek szemei, mint a vízfolyás mellett való galamboknak szemei, melyek tejbent mosattak meg, mintha befoglalták volna...

Miniszteri biztosok. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a zombori felső kereskedelmi iskola ezidei érettségi vizsgálatához a maga részéről Mártonffy Márton orsz. iparoktatási főigazgatót nevezte ki miniszteri biztosul. A kereskedelmi minisztert ez évben is Kulinyi Zsigmond, a szegedi kereskedelmi és iparkamara titkára fogja képviselni.

Isteni tisztelet. Az ág. ev. híveknek tudtára adatik, hogy vasárnap, e hó 16-án a szokott helyen és időben isteni tisztelet tartatik. Medveczky Zsigmond s. k., egyh. felügyelő. Korossy Emil s. k., utazó lelkész.

Előmunkálati engedély. A kereskedelmi miniszter Basch Albert földbirtokos csantavéri lakosnak a m. kir. államvasutak Csantavér állomásától a hasonnevű közsébe vezető villamos vagy gőz-fizemre berendezendő helyi érdekű vasutvonlra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

A tűzoltó-egyletek figyelmébe. Az újvidéki önkéntes tűzoltó-egyesület folyó évi június hó 6-án és 7-én (pünkösdkor) illi meg zászlószentelési és 25 éves jubileumi ünnepélyét. Erre az ünnepélyre az újvidéki tűzoltók meghívták az összes vármegyei tűzoltó egyesületeket s a meghívásokat még április hónapban szét küldötték. Az újvidéki tűzoltó-egyesület — tekintettel az idő rövidségére — lapunk útján is felkéri a meghívott egyesületeket, hogy a részvételükre vonatkozó bejelentési iverket mielőbb visszaküldjen sziveskedjenek.

Tízéves találkozó. Felkérem mindazokat a szeretett iskolatársaimat, kik velem együtt a szabadkai közs. gimnáziumban 1887. évben végeztek be tanulmányaikat és tettek le az érettségi vizsgálatot, hogy adott szavukhoz híven folyó évi június hó 5-én Szabadkán összejönni sziveskedjenek. Szabadkán, 1897. évi május hó 10-én. Dr. Fischer Jakó ügyvéd.

A város pótköltségvetése. Zombor sz. kir. város állandó választmánya május hó 10-én tartott ülésében a város házipénztárának 1897. évre szerkesztett pótköltségeloirányzatát megállapítván, az erre vonatkozó javaslat kapcsán folyó évi május hó 12-től számított 15 napon át Gyurisits György városi főjegyző hivatalos helyiségében közszemlére kitétetett és ellene észrevételek ugyanezen idő alatt a városi tanácshoz címezve beterjesztették.

Jegyzőválasztás. Bodrogh-Monostorszeghen f. hó 10-én községi jegyzővé egyhangulag Alföldy Géza helyettes jegyző lett megválasztva. Az új jegyző ez alkalomból a nagyvendéglőben fényes lakomat csapott, melyen a község értelmisége és a község vidéki képviselői is jelen voltak. Persze tisztokban sem volt hiány: éltette a derék községi tisztviselőt a társaság valamennyi tagja. Különösen Szabó József kozorai főerdésznek szellemes felköszöntői arattak osztatlan tetszést. No de még a bezdáni első banda is kitétt magától! — Ugy huzta a talpalávalót, hogy hajnal felé már majd beleszakadt a nyirettyűje. A társaság reggeli 5 óráig együtt maradt.

A város zárszámadásai. Zombor sz. kir. város állandó választmánya május hó 10-én tartott ülésében a városi házipénztár, közevisi alap, nyugdíjalap, kórházalap, szegényalap, szépitészeti alap, Falcione Gyula-féle alapítvány, Parcsitis Agátha-féle alapítvány, Papházy Döme-féle alapítvány, Stebler-Blumenthal-féle alapítvány, Schläffner József-féle alapítvány, Koczki Lajos-féle alapítvány, Gyalokay Rozália-féle alapítvány, zene- és énekekadémia, Gyalokay Rozália-féle szegényalap, Barthal József-féle alapítvány és a zombori kereskedő ifjak alapítványa 1896. évi zárszámadását megállapítván, erre vonatkozó véleményes javaslatával együtt az 1886. XXI. t. c. 17. §-a rendelkezéséhez képest folyó évi május hó 12-től számított 15 napon át Gyurisits György főjegyző hivatalos helyiségében közszemlére kitétetett, ott a hivatalos órák alatt betekinthező és a rá vonatkozó észrevételek ugyanezen idő alatt a városi tanácshoz címezve benyújthatók.

„A Pokol lovagjai.“ Nem az ördögnek sötét hazájáról és lovagjairól van szó, nem is apró kis ördögökről óhajunk megemlékezni. Nem, — az alvilág helyett egyszerűen a zombori Pokolra, jobban Pokol-vendéglőre és pár élelmes iparossegéde, mint ezen Pokol lovagjaira akarjuk a közönség szives figyelmét felhívni. Említettük magunk idején, hogy az iparossegédek milyen kedélyes mulatságokat szoktak rendezni a Pokolban; a mulatságok tiszta jövedelmét mindig jótékony célra fordították. A bójtben ezek a mulatságok színteltek. Mint most értesülünk, a Pokol lovagjai régi jó szokásukhoz híven legközelebb már ismét rendeznek jótékony célú mulatságot. Csak előre a jó példával!

A Hiador-émlék. Szabadkáról írják: A Hiador-émlék ügyében f. hó 9-én vasárnap délelőtt 10 óraker tartott értekezleten Haverda Mátyás elnökre alatt a jelen voltak örömmel fogadták a közönség körében megindult mozgalmat, a mely célul tűzte ki Jámber Pál emlékének megörökítését. Az értekezlet egyhangulag kijelentette, hogy a siremlék felállításán kívül szükségesnek tartja, hogy Hiadorhoz, mint költőhöz még méltóbb volna, ha a város közönsége műveinek szemelvényes kiadása által és élettrajzának elkészítésével is hozzájárulna Hiador nevének fennmaradásához. Ez utóbbinak megvalósítására alkalmas ember is találtakozott Töncs Gusztáv, főgimnáziumunk jeles tanára személyében, ki egyébként is foglalkozik Jámber Pál élettrajzána megírásával. Ezután az értekezlet egy bizottságot választott, a melynek feladata lesz a Hiador-émlék ügyének szervezése és módozatainak kerestülvitele.

Vásár. A legközelebbi újvidéki országos vásár f. hó 15., 16. és 17-én fog megtartatni. A vásármentes helyekről sertések behajtása megengedtetik.

Vihar és dör Baján. Baján a napokban nagy vihar dühöngött, mely cégtáblákat szaggatott le helyeikről és háztetőket bontott meg. Estefelé a szél elállt, az ég kitisztult, de reggelre kelve deres volt a tájék, mely különösen Baján és Pest-Csánádon a vetésekben és gyümölcsösökben érzékeny károkat okozott.

Választás. Bukin közsében Sztrausz Anna bábává választott meg.

Pénztárnok Wekerlefalván. Wekerlefalván községi pénztárnokká Drobnik János választott meg.

Gyászhir. Tallosy Gyula nyug. kir. tanfelügyelőt súlyos csapás érte; neje szül. Mácskovits Fáni e hó 7-én rövid szenvedés után Szabadkán elhalálozott.

Műkedvelői előadás Ó-Morovicán. Ó-Morovicáról írják: A műkedvelő társulat a május 2-án előadott „Vöröshaju“ népszínművet, közkívánatra, május 9-én ismét előadta. Ezen népszínmű tanúsítja, hogy ügyes felrészítéssel párosuló jó előadás által régibb daraboknak is érdeket adhatni, mert évek előtt adaték ez vándorszínész társulat által közséinkben először s azóta, bár többször voltak nálunk színészek, a közönség nem kívánta e népszínmű előadását, most pedig népszerű kiállítás és összevágó jó játék által nem kis tetszést vívott ki a vasárnapi közönség előtt, mely a műkedvelők által kitűzött nemes cél minél sikeresebb elérhetése szempontjából ismét szép számmal jelent meg e második előadás-on, melynek jövedelme 37 frt lett. Az előadás utáni tánemulatság a reggeli órákban ért véget.

Igazi, vagy képzeletbeli milliók. A „Magyarország“ írja: A világot időkint bejáró millió örökségek híre most egy újabbal szaporodott. Ez pedig az Ivanovics-Ugricsics-Trebinjski-féle 15 millió örökségi ügy, a mely a hasonló ügyektől abban különbözik, hogy a háromszoros szlav hangzású névvel bíró ember nem valami amerikai nagybácsi, hanem egy, Oroszországba kivándorolt, Párisban elhunyt magyar és hogy ezáltal nem dollárokkal, hanem rubelakkal van szó. Ez örökség híre első ízben 1893. január 6-án merült fel. Ivanovics-Ugricsicsnek Oroszországban élő örökösai ugyanis pert indítottak az osztrák és a magyar kincstár ellen, több millió értékű ingatlan kiadása iránt. Az unokatestvérek egyikének sikerült az angol bank letétjének másolatát megszereznie, a mely letét 1.500.000 font sterlingről szólt és ugyanez az unokatestvér kísértette, hogy a hagyaték harminc millióra rug és hogy abból 1870. óta egy bécsi banknál 8 millió forint van. Tegnapelelt Bécsbe három magyar vidéki ember érkezett, nevezetesen Vujevics Simon Nemes-Militicsról, Litvay Gábor Bajáról és Szócs József közjegyzőjelölt Kolozsvárról, a kik az Ivanovics családból származó 15 örökségre jogosult egyén nevében az örökség fölöl felvilágosítást akarnak szerezni. Ez a 15 örökös Litvayt múlt évi decemberben Szent-Pétervárra is küldte, a hol tizenegy napig maradtak és semmit sem tudtak meg. Hogy a bécsi uti eredményesebb lesz-e, mint a szt.-pétervári, igen kétséges.

Bérbeadás. Zombor sz. kir. város tanácsa részéről közhírré tetetik, miszerint a Falcione Gyula-féle ösztöndíjalapítványhoz tartozó bérházban a földszinten levő V. és VI. számú bérhelyiségek (amelynek jelenlegi bérloje Hirschenhauser Mór és társa) az udvari két kis szoba kivételével folyó évi május hó 19-én délelőtt 10 óraker a városi számvevőség hivatalos helyiségében szóbeli nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

Névmagyarosítás. Schöbesh János szabadkai posta- és táviró-segédellenőr, valamint kiskoru Gyöző, Ilona, Sándor és Rikárd gyermekei nevének „Sebes“-re kért változtatását a belügyminiszter megengedte.

Körrendelet. A belügyminiszter a következő körrendeletet bocsátotta ki valamennyi törvényhatóságnak: A sao-paulói (Brazília) osztr. magy. konzulátusnak genuai főkonzulunk által előterjesztett jelentése ismét szomorúan világítja meg a lelketlen ügynökök által fényes ígéretekkel kivándorlásra csábított honfitársaink sanyaru helyzetét. Ujabbban ugyanis 48 magyar és horvát család érkezett oda Gergolet Antal, genuai ügynök azon ígéreiteitől elcsábítva, hogy földet fognak tulajdonul kapni; de nem csak hogy az ígért földet meg nem kapták, hanem még elfogadható munkát sem találtak, minélfogva most a legnagyobb nyomorban sínylenek s könyöradományokra vannak utalva. Ezenkívül a kivándorlók ki vannak téve az ügynökök lelkiismeretlen kizsákmányolásának, mi leginkább az által történik, hogy ezen ügynökök a kivándorlók podgyászáról szóló feladási elismervényeket maguknál tartván, a podgyászt tulajdonosaik meg nem kapják s az elismervény hiányában minden felszólamlásuk sikertelen marad; továbbá, hogy az ügynökök a pénzváltásnál a tudatlan kivándorlókat megrövidítik úgy, hogy az előlnevezett konzulátusnál az ily panaszok napirenden vannak. Felhívom tehát a törvényhatóságot, hogy intézkedjék, miszerint a fent előadottak a lakosság körében, különösen hol kivándorlási mozgalom észlelhető, a lehető legszélesebb körben közzé tétessenek s a kivándorolni szándékozók a rájuk várakozó veszélyekre a hatósági közegek által külön is figyelmeztessenek.

Szerencsika mérgezés. Freisingen Eszter férjétől elváltan élő cseléd a legutóbbi időben a Mayer-féle szállodában volt alkalmazásban Újvidéken. A szerencsétlen nő üldözési mániában szenvedett; a rögeszméje az volt, hogy ő nagy bűnös, a miért 8 évi elzárásra ítélik. E hó 3-án ismét ez a rögeszme kísértette a szerencsétlen teremtést s hogy a büntetésétől megszabaduljon, szerencsikat szerzett s azt sörbe tette és megitta. Pár pillanat múlva rosszul lett és összeesett. Esméletlen állapotban a kórházba szállították, ahol mindjárt gondozás alá vették, de a szerencsétlen asszonyt többé nem lehetett visszaadni az életnek, mert meg az nap iszonyu kínok közt meghalt. Most a rendőrség erélyesen nyomozza, hogy kitől szerezte a szerencsétlen a mérget.

Öngyilkosság. Torzsáról írják: Folyó hó 9-ről 10-re virradó éjjel Weber Mihály szabómester a falu házaki végén levő kutba ugrott, honnan reggelre halva huzták ki. Vasárnap éjjel még 12 óráig a tánemulatság volt, honnan feleségével hazamenve, mindketten lefektüdtek. Az asszony hajnalban felébredve, férjének hült helyét találta. Kereste, de hon nem találván, rosszat sejtett s kerestette; hosszas keresés után az illető kut mellett papucsára és kalapjára s így ő reá is akadtak. Fejjel lefelé ugrott a kutba. Tettének oka ismeretlen.

Operaénekesnők Zomborban. Egyik helybeli lap értesítése szerint özv. Futtaky Gyuláné szül. Pevny Irén, a budapesti opera énekesnője és nővére Pevny Alice, a darmstadtai opera első énekesnője, folyó hó végén hangversenyt rendeznek a városi színházban.

Gyászír. A vármegyei tisztikarnak egy érdemes és szorgalmas tagja hunyt el tegnap reggel 8 órakor. Raics Miklós, vármegyei árvaszéki tlnök, nyug. cs. és kir. főhadnagy életének 57-ik évében meghalt. Temetése ma délután 4 órakor lesz. A család a következő gyászjelentést adta ki: Fájdalmas szívvel jelentjük, hogy Raics Miklós Bács-Bodrogh vármegyei árvaszéki tlnöke, nyug. cs. és kir. főhadnagy életének 57-ik s boldog búzáságának 28-ik évében folyó hó 13-án reggeli 8 órakor elhunyt. Földi maradványai folyó hó 14-én délután 4 órakor fognak a görög keleti szertartás szerint a szent György templomban beszenteltetni és onnan a szerb nagy temetőben örök nyugalomra tétetni. Zombor, 1897. évi május hó 13-án. Béke poraira! Raics szül. Schindler Evelin, özvegye. Raics Sándor, fia. Schindler Antal és neje, sógora illetve sógora. Barry Frigyes, sógora. Barry szül. Schindler Valéria, sógora. Raics Miléva férj. Martinovits Györgyné, nővére. Martinovits György, sógora és gyermekeik: dr. Martinovits Pál, Martinovits György, Martinovits férj. Vlahovits Fanka, Martinovits férj. Schikoparia Deszauka, Martinovits Sándor.

Felakasztotta magát. Labáth József petrováci lakos saját méhesében felakasztotta magát, mire hozzátartozói észrevették, már meg volt halva. Tettének oka pillanatnyi elmezavar.

Újabb szerkezetű acetylen-gáz fejlesztő készülék bemutatása. Mr. John Gore Londonból a napokban előkelő meghívott közönség és a sajtó képviselői előtt saját találmányu legújabb szerkezetű acetylen-gáz fejlesztő készülékét mutatta be Loósy Adolf és József — ezen szabadalom ausztria-magyarországi tulajdonosai, — budapesti IV. ker. rózsater 7. sz. alatti irodahelyiségekben. A szerkezet szellemes egyszerűségével, pontos, megbízható és szakadatlan működésével, szóval tökéletességével a meghívottak legnagyobb elismerését nyerte ki. Ezen készülék föltalálása által mindazon kétfélek, melyek eddig az acetylen-gáznak az általános használatban elterjedése iránt fölmerültek, teljesen elvannak orszálatva és meggyőződésünk, hogy Loósy A. és J. ezen fejlesztői iránt rövid idő múlva nagy érdeklődés fog nyilvánulni úgy városok, mint földbirtokosok és magánosok részéről annál is inkább, mivel valóban csekély árak mellett bárki által beszerezhetők.

Sertésvész elleni gyógyszer. Ámon Vilmos szótai gyógyszerész lépéseket tett, hogy egy általa előállított vegyületre — mely mint prezervatívum és gyógyszer a sertésvész megszüntetésére irányul — szabadalmat nyerjen. Altitól az eddig kísérlet alatt volt beteg sertéseknek csak öt százaléka pusztult el a betegségben.

Zsarolás. Április hó vége felé a Stein és Reich ó-becsei ecetgyáros cég egy Bácsföldváron feladott levelet kapott, a melyben a névtelen levélírók fenyegetőleg felhívják a céget, hogy május hó 3-án éjfélkor 300 frt készpénzzel jelenjenek meg egyik tagja a topolyai országút megjelölt helyén és ismertetőjélül ténér kendőt viseljen karján. Ha meg nem jelennek, sorsát nem kerül el, hanem úgy jár, mint a csuroghí Farchy. A levél vörösb tintával volt írva és kezdetleges fogalmazással. A cég a levél felmutatásával jelentést tett a rendőrségnek és május 3-án nem ment ki a találkára. De úgy látszik, az írók sem jelentek meg ott, mert különben az értesített csendőrség talán mégis vendéglát marasztalta volna őket. A napokban azonban két ember állított be Reich üzletébe, aki éppen egyedül volt és borizni hangon kérdezte, hogy elkülte-e a követelt pénzt. Reich úgy tett, mintha miről sem lenne tudomása, de azok mind merészebbek lettek. Eppen jókor jött két utazó az üzletbe, mire az idegenek pénzváltásra fordították a beszédet, de ez alatt Reich hozzájutott, hogy eselédjeit behívja, akik az eltávoztak után menve felismerték Keller és Csinos ó-becsei lakosokat. A csendőrség le is tartóztatta őket, de azt vallják, hogy ők csak nyakpénzt akartak ott értékesíteni. Kihallgatás után szabadon bocsáttattak.

Kigyógyult a féltékenységből. Horvátország egyik nagyobb városában el egy jómódu kereskedő, kinek egyszersmind nagyobb földbirtoka is van. Földi javaitól számitja még ezen ur csinos fiatal feleségét is, kit az udvarlók egész serege vesz körül. Féltékeny is volt a férj a szép menyecskére, azonban mindaddig semmi gyanút sem talált, melyből az asszony hitlenségére következtethetett volna. A napokban a kereskedőt üzleti ügyek Budapestre hívták. El is bucsuzott szívesen feleségétől és elutazott. Már fel uton volt, midőn a féltékenység ördöge föltámadt benne és ekkor elhatározta, hogy Szabadkán a visszamenő gyorsvonaton hazautazik. Késő este volt, midőn hazához ért és felesége nem kevésbé volt meglepve, midőn férjét, kit most Budapestten hitt, maga előtt látta. A férj mentegette magát, hogy az üzleti dolgot utközben elintézte és ezért tért vissza. Az asszony hamar megnyugodott és el is aludt, a férj azonban felesége meglepésétől rosszat sejtett s nem volt képes elaludni. Amint így izgatottságában bánykodik, neszt hal az ágy alatt. Hat sejtelve nem esalta meg, gondolja a férj: „és ez a kigyó hogy tette magát, mintha nyugodtan aludnék, míg szeretője az ágy alatt van!” Kinyitott ágyából és hamarosan életlenül küzdelem közté és az ágy alatt elejtőzött közt. A lármára az asszony is fölébredt és segélyért kiáltott. A cselétség hamarosan eltermett és a férjét megszabadította — egy többszörösen büntetett betörő tolvajtól, aki föl akarta használni a férj távollétét, hogy rablási tervét könnyen keresztül vihesse. A férj most bizonynyal alaposan kigyógyult felesége miatti féltékenységből, hanem azért még se bánja, hogy ezáltal féltékeny volt.

Csak párosan. Furesa egy kis história történt még a mult hónapban Szabadkán. Ugyanis özv. G. K. M. szabadkai lakosnőnek Mariska nevű gyönyörű szép leánya jegyben járt U. M. almási földbirtokossal. Az esküvő napja április 27-ére volt kitűzve s a vőlegény 26-án este a leányos háznál volt, mikor a leány kiment az udvarra, állítólag a kaput bezárni, de ez csak ürügy volt. J. N. ottani kovácsmester már a kis kapuban várta a leányt és fiakkere elhajtattak; a leányt egész éjjel keresték rokonai, de nem találták meg. Avval csábítottak el U.-től, hogy ennek két gyermeket az oltárhoz fogják hozni. A koholmány fogott a leányon és csábítóhoz szegődött.

Artézi kut B.-Petrovorszellón. B.-Petrovorszellón is régóta bajlódnak az artézi kut furásával, de végre találtak egy hőmezővászárhelyi vállalkozóban olyan furóra, a ki sikerre vitte a kutat, a mennyiben ráakadtak oly érre, a mely már most perccenként 35 literet lök fel. A víz hőfoka 18° és az a különös benne, hogy épp úgy ég a vele kiömlő gáz, mint annak idején az ó-becsei, a mely most bedugultan várja a további intézkedést. A vállalkozó mindössze három ezer forintot kap munkájáért, de csak akkor, ha perccenként 50 liter víz szökik ki. Ehhez azonban remény van, mert mindennap दुsabb a vízszár és észrevehető a tisztulása.

Vonatok indulása és érkezése Zomborban. A május hó 1-től érvényes és most kiadott vasuti menetrend szerint Zomborban a következő időkben érkeznek, illetve indulnak a vonatok:

1. Szabadka felé indulás: Reggel 4 óra 46 perckor személyvonat, reggel 8 óra 15 perckor gyorsvonat, déli 11 óra 54 perckor személyvonat és esti 8 óra 35 perckor gyorsvonat.
2. Szabadka felől érkezés: Esti 8 óra 34 perckor személyvonat, esti 7 óra 35 perckor gyorsvonat, délutáni 3 óra 34 perckor személyvonat, reggeli 6 óra 45 perckor gyorsvonat.
3. Gombos felé indulás: Esti 7 óra 41 perckor gyorsvonat, délutáni 3 óra 41 perckor személyvonat, reggeli 6 óra 55 perckor gyorsvonat.
4. Gombos felől érkezés: Reggeli 8 óra 08 perckor gyorsvonat, déli 11 óra 47 perckor személyvonat, esti 8 óra 25 perckor gyorsvonat.
5. Baja felé indulás: Reggeli 7 óra 05 perckor személyvonat, délutáni 4 óra 05 perckor gyorsvonat.
6. Baja felől érkezés: Délutáni 3 óra 24 perckor személyvonat, reggeli 6 óra 25 perckor gyorsvonat.
7. Újvidék felé indulás: Délutáni 3 óra 51 perckor személyvonat, hajnali 2 óra 30 perckor gyorsvonat.
8. Újvidék felől érkezés: Reggeli 6 óra 30 perckor személyvonat, esti 7 óra 18 perckor gyorsvonat.

Közgazdaság.

A gabona megdüléséről.

Milyen nagy örömmel szemléli a gazda gabonáját tavasszal, midőn szépek, felette dusan növények látja azt. A jó aratás reményében bizva, szinte feleli, hogy beérésig gabonáját még igen sokféle csapás érheti, a melyek közül sokszor egy is elég, hogy örömet trümmé változtassa. A jég kevéssé veszélyes dolog ma már, a mennyiben ez ellen biztosítás által lehet védekezni, a gabonafélék megdülésé ellen azonban biztosítás által védekezni nem lehet, annak dacára, hogy nem egyszer rövid idő alatt termésünket tönkre képes tenni.

Károsan hat a megdülés az által, hogy a megdült növény fejlődésében természetesen visszamarad s ennek következtében nemcsak, hogy kevese érik, hanem még csekélyebb hozamot is ad. De sőt ha a növényzet igen buja s egészen a földön fekszik, úgy egy része egyáltalán nem érik be, sőt el is rothad; elősködő szervezettek is megtámadják, a melyek aztán végképen megromtják azt. Ilyen körülmények között azután nem lehet csodálkozni, ha a mag rendelkezés nélkül elrothad, ha a szemek szorultak, töppedtek, szintelenek, fénytelenek, könnyűek lesznek, sem azon, hogy a szalma részben rothadt, felettetése egyáltalán nem s eltátra is csak különös szárítás után alkalmas.

A megdülés okait illetőleg a legutóbbi időkig a nézetek felette eltérők voltak, sőt a nagyközönség még ma is hajlandó azon föltevést elfogadni, hogy oka főleg a talaj kovasav hiányában keresendő, állítván, hogy a kovaföld azon alkotórész, mely a szárnak erőt, ellenállási képességet kölcsönöz. Ebből kifolyólag bizonyára ma is vannak, a kik azt hangoztatják, hogy a megdülést kikerüldendő, gondoskodni kell, hogy a növények asványi tápanyagukat minél nagyobb reservoirból vehessék fel, hogy ezáltal a rendes és megfelelő farost-fejlődés előmozdittassék. E végből azután az tanácsolják, hogy 8-9 évi időközökben erős mésztrágyát kell alkalmazni, hogy ez által a kalászos növények a megdülés ellen nagyobb szívósságot nyerjenek.

Ez azonban ma már meghaladott álláspont, annyival is inkább, mert eltekintve a talaj minőségétől, a megdülés mindig csak igen sürű gabonánál fordul elő, jelöl, hogy nem a kovasavhiány okozza a megdülést, mert nem tehető fel, hogy minden talaj, a mely dus gabonatermést ad, kovasavban legyen szegény. Egyéb oknak kell tehát lenni, mely mindig jelen van akkor, ha a gabona túlságos sürű áll.

Ismeretes tény, hogy azon esetben, ha valamely növényt sötét helyen, például pincében tartunk, úgy hosszúra megnő ugyan, de felette vékony, erőtlen marad; a megdülés oka is a világosság, illetve a napstés megvonásában keresendő. Minél sürűbb a vetés, annál kevésbbé hatolhatnak be a napsugarak s így annál valószínűbb annak megdülése. A vékonyan felnyult növény fesejtjei a napsugarak elvonása következtében hiányosan képződven, nem kapnak elég szilárdságot. Különösen a szár egyes izületei lesznek túlságos hosszúak, a szár sejtjei általában csekély szélességgel s aránytalanul nagy hosszúsággal fognak birni. Az ilyen sejteknek azonban nemcsak a szélességi átmérője lesz csekélyebb, hanem faluk is vékonyabb marad, ez azonban sajátságos módon csakis a száron lesz észlelhető, de nem egyszersmind a leveleken is. Ezen elősorolt rendelkezések a szárnak a talajhoz közelebb eső részén természetesen fokozottabb módon észlelhetők, mert ide legkevésbbé hatolnak be a napsugarak s innét van aztán, hogy a megdült gabona a mindig a második és harmadik izület között törik meg, mert a sejtfalak e helyen a leggyöngébbek. Annak a megdülés, az igen egyszerű magyarázata, hogy ilyen talajon a दुsabb levélképződés következtében nagyobb a beárnyékolás.

A mondottakból tehát azon következtetést vonhatjuk le, hogy a túlságos sürű vetés megtrikításával a megdülést elkerülhetjük, mert ily módon elérjük azt, hogy a napsugarak a gabonaszálak közé behatolnak. Ezt keresztülvinni többféle módon lehet.

Hogy elején kezdjük a dolgot, már a trágyázás alkalmával kell a gabona megdülésére gondolnunk. Míg-ként hangsúlyoztuk, a nitrogéntrágya buja levélképző-növények alá tehát, melyek után sürű vetés mellett szentermést várunk, soha se alkalmazzunk közvetlenül friss istállótrágyát, avagy ha alkalmazzunk, vagy ha

talajunk nagyon humuszdus, úgy alkalmazzunk egyidejűleg ásványi foszfortrágyát, nevezetesen superfoszfátot is, miáltal a megdülés lehetőségét igen jelentékenyen redukáljuk. A vetésnél pedig már csak azért is a vetőgépeknek kell előnyt nyújtanunk, mert ennek segítségével ritkábban vethetünk s így nincs kitéve gabonánk oly nagy mérvben a megdülésnek, mint kézzeli vetés után.

Ha ezen foganatosított óvintézkedések dacára is gabonánk hajlamot mutatna a megdülés iránt, akkor lelegetetés, hengerezés, fogsolás, a sorközök megmunkálása, gyomlálás vagy esetleg sarlózás által segíthetünk a bajon.

Legáltalánosabban elterjedt szokás a buja vetéseket őszszel vagy tavasszal birkák által lelegetetni. Ez eljárás nem volna éppen rossznak mondható, ha a lelegetetés ideje jól választott. Az időpont megválasztása azonban igen nagy befolyással van az eredményre, úgy nemkülönbön a lelegetetés kivitele. Lelegetetni csak akkor szabad, ha a talaj egyáltalán nem nedves, ellenkezőleg egyrészt betaposás, másrészt gyökerestől való kitépés által a vetésben felette nagy kár történhetik. A juhokat csak áthajtani szabad a vetésen, épen csakhogy a leveleket lecsiphessék s nem szabad megállva lelegetetni. Épen ilyen kényes eljárás a sarlózás is, mely utóbbi akkor alkalmazandó, mikor a növények szába indulnak, szintén száraz talajon kellő elővigyázat mellett. Rendesen azonban az a baj, hogy sem a lelegetetés, sem a sarlózás nem a megfelelő időben történik, mert a legtöbb gazda nem egykönnyen fogja magát rászánni, hogy az „oly szép vetéseket” megcsönkítsa.

Az újabbkori tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a buja vetések lehengerezése jobb szolgálatot tesz a megdülés ellen, mint akár a lelegetetés, akár a sarlózás. A hengerezéssel első ízben Franciaországban tettek kísérletet s azt tapasztalták, hogy annál jobb eredményre vezet, mennél korábban s minél megfelelőbb időben eszközöltetik. A hengerezésre nézve a legelősebb időpont az, mikor a növények szába indulnak, ha t. i. az időjárás megengedi. A hengerezés hatása abban áll, hogy a buja vetést a földre fekteti s ezáltal a tápanyv-keringésre akadályozólag hat, vagyis a növényzetet fejlődésében egy időre hátráltatja, hogy az annál erőteljesebb növekedésnek induljon azután.

A fogsolás is jó eredménnyel alkalmazható s a mennyiben a növényzetet ezáltal tényleg megtrikítjuk, talán a leghelyesebb eljárásnak tekinthető, a sorközök költségesebb megmunkálásától eltekintve. A fogsolást akkor kell alkalmazni, mikor a növényzet még egészen fiatal és pedig a sorokkal keresztbe fogsolvva, különösen igen sürű vetésnél célszerűen jobban elérjük.

A sorközök megmivelését aligha fogja valaki eszközölni csupan gabonájának megdülésé elkerüldendő. A sorközök megkapalását nagyobb termésből való elérés céljából mindig kiterjedtebben alkalmazzák s minütán előnyeiről s hátrányairól előszer volt szó lapunkban, ezuttal mellőzzük e tárgyat.

Elmondottuk volna tehát a gabona megdülésének okát s az ellene való védekezési módokat; csupan azt kívánjuk még felemlíteni, miszerint a felette sok gyom árnyékot tartván, a megdülést szintén elősegíti; bármit tegyünk is tehát addig, míg gabonánk gyomos, minden fáradságunk kárba vész.

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

kör- és váltó-üggyvéd.

Laputalajdonos és kiadó

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Tanonc kerestetik.

Egy jó házból való fiú előnyös feltételek mellett felvétetik **Metz József** fűszerkereskedésében Zomborban (bajai-ut).

3-1

619. sz. 1897.

Pályázati hirdetmény.

Kovil-Szent-Iván községében tisedésbe jött négy rendőri állásra pályázatot nyitunk és felhívjuk a folyamódokat, hogy kérvényeiket alulírottakhoz **folyó évi május hó 20-ig** okvetlenül nyújtsák be. Fizesetése egyenként évi 200 frt és a felszerelés. Kovil-Szent-Ivánon, 1897. évi május hó 5-én.

Gavanszky,
jegyző.

Pacsarics,
bíró.

687. szám.

1897.

Versenytrágyalási hirdetmény.

A Drávatorok alatti almási dunapartnál 1897. évben szükséges 380 m³ kőanyagának vállalatilag eszközözendő szállítása végett **folyó évi május hó 26-án déli előtti 10 órakor** a zombori m. kir. folyamammérnöki hivatalnál nyilvános zárt ajánlati versenytrágyalás fog tartatni.

A szerződésre vonatkozó adatok, ugymint az ajánlatok benyújtására vonatkozó és az eddigi szokásoknak megfelelő feltételek alulírott hivatalnál megtekinthetők. Zombor, 1897. évi május hó 12-én.

M. kir. folyamammérnöki hivatal.

Az ó-becsei kitérő...
1. Ha...
vállása evang...
számos, lakó...
Sóve, ideje 18...
és neje néhai...
2. Ha...
kinek vallása...
Uj-Szlankamen...
Perenc és W...
szándékozna...
Fehérv...
valamely törv...
rülmenyről tu...
lytesen) közz...
díltetleg any...
Ezt a...
Ó-Sóveén, tov...
országban meg...
Kelt 0...

Van s...
értésíteni...
Szent-János...
a volt...
f ü s
átvettem s...
megfelelőleg...
Üzlete...
kitünő min...
A köz...

2-2
3038. szám.
kig. 1897.

A zomb...
közönség foly...
vadalmazott...
hirdetett s...
miszerint szab...
főszolgabíró...
nyújtsák be...
hagyatnak.
Zombor,

3-1

Bi
Slavóni...
tagból álló...
épülettel, eg...
gazdasági b...
áron szabad...
Bővebb)

2-2
4561. szám.
kig. 1897.

Pály
Bács-Bod...
tót és szerl...
orvosi állás...
Az orvos...
és 40 kr éjj...
Pályázók...
vényeiket hoz...
Hódáságú

3-1
402. szám.
1897.

Alulirt...
102. §-a érte...
a zombori te...
végzése követ...
véd által kép...
Juhász Alber...
járulékaí erei...
utján felülfo...
és I kukoric...
veresen elada...
Mely ár...
5217/1897. sz...
követelés, enu...
járó 5% kam...
bíróilag már...
a községház...
hó 26-ik nap...
és ahhoz a ven...
nak meg, hog...
LX. t. c. 10...
fizetés mellet...
el fognak ada...
Kelt Zot...

Kihirdetés.

Az ó-szlovén anyakönyvi kerület alulírott anyakönyvvezető-helyettese kihirdeti, hogy:

1. Haller Mihály, ki családi állapotára nézve nőien és a kinek vallása evangélikus református, állása (foglalkozása) földmívelési nap-számos, lakóhelye Új-Szlankamen (Szerém megye), születési helye Ó-Szlovén, ideje 1871. évi szeptember hó 10. napja s a ki Haller János és neje néhai Neesz Erzsébet házastársak fia;

2. Harmuth Anna, ki családi állapotára nézve hajadon és a kinek vallása római katolikus, állása (foglalkozása) varrónő, lakóhelye Új-Szlankamen (Szerém megye), születési helye Új-Szlankamen (Szerém megye), ideje 1879. évi augusztus hó 26. napja s a ki Harmuth Ferenc és Wolf Magdolna házastársak leánya egymással házasságot szándékoznak kötni.

Felhívom mindazok, a kinek nevezett házastársokra vonatkozó valamely törvényes akadályról vagy a szabad bejegyzést kizáró körülményről tudomásuk van, hogy ezt alulírott anyakönyvvezetőnél (helyettesnél) közöljék, vagy a kifüggesztési hely közszéki előjárásába (illetőleg anyakönyvvezetője) után jelenték be.

Ezt a kihirdetést a következő helyeken kell teljesíteni u. m.: Ó-Szlovén, továbbá Zomborban megjelenő „Bácska” című és a Horvátországban megjelenő és a fél által szabadon választandó hírlapban.

Kelt Ó-Szlovén, 1897. évi május hó 10. napján.

BOHUNEK ÁGOSTON,
anyakönyvvezető-helyettes.

HIRDETÉMÉNY.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy a **Hameder-féle** házban (a Szent-János-utca és a Kistemplom-utca sarkán) a volt **Andraska-féle**

fűszerüzletet

átvettem s azt teljesen, az igényeknek mindenben megfelelőleg felszereltem és berendeztem.

Üzletemben a zombori export-gőzmalom kitűnő minőségű lisztjéből nagy raktár.

A közönség becses pártfogását kéri

2—2

Zsambokréthy Aladár.

3038. szám.

kig. 1897.

Pályázati hirdetmény.

A zombori járáshoz tartozó Gákova községénél leköszönés folytán üresedésbe jött és évi 300 frttal javadalmazott községi irnoki állásra ezennel pályázat hirdetik s felhívom mindazok, a kinek állást elnyerni óhajtok, miszerint szabályszerűen felszerelt kérvényeiket a zombori főszoigabíróhoz **előző évi június hó 10-éig** nyújtják be, mert a később beadottak figyelmen kívül hagyatnak.

Zombor, 1897. évi május hó 11-én.

Tárczay,
főszoigabíró

3—1

Birtokeladás.

Slavóniában, Diakovár mellett 104 hold két tagból álló bevetett **birtok** lakó- és gazdasági épülettel, egy kőre járó gőzmalom és az összes gazdasági berendezés és szilvás-kerttel jutányos áron szabad kézből haláleset miatt azonnal eladó.

Bővebb felvilágosítást ad

KISS JÓZSEF,
vendéglős,
Diakovár (Slavónia).

2—2

4561. szám.

kig. 1897.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye hódásági járásban levő tót és szerb lakosságú Pivnica községben a községi orvosi állás megüresedett.

Az orvosi állás 400 frt évi fizetés, 20 kr nappali és 40 kr éjszakai látogatási díjjal van javadalmazva.

Pályázók felhívom, hogy kellőleg felszerelt kérvényeiket **előző évi június hó 10-éig** nyújtják be.

Hódásghon, 1897. évi május hó 10-én.

Vissy József,
főszoigabíró.

3—1

402. szám.

1897.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tek. kir. járásbíró 1897. évi 401. számú végzése következtében dr. Strasser Lajos zombori ügyvéd által képviselt Lóvy Adolf új-verbászi lakos javára Juhász Albert csonoplai lakos ellen 65 frt 88 kr és járuléka erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 1050 frtra becsült 1 gőzszélőgép és 1 kukoricamorzsolóból álló ingóságok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbíró 5217/1897. számú végzése folytán 65 frt 88 kr tőkekövetelés, ennek 1896. évi október hó 15-ik napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 46 frt 97 krban bíróilag már megállapított költség erejéig Csonoplán a község-háznál leendő eszközölésére 1897-ik évi május hó 26-ik napjának délelőtti 8 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozik oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőknek becsáron alul is el fognak adni.

Kelt Zomborban, 1897. évi május hó 10-én.

Cservenka Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

Kerékpár-sport
kedvelők
figyelmébe!

Évek óta fenálló kerékpár-raktárom újlag a leghirnevesebb gyártmányu
kerékpárokkal
felszereltem; vannak angol, francia, német és stajersországi kerékpárjaim és alkatrészek.

Tanítás ingyen. — Használt gépek becsereletnek.
Kellemes fizetési feltételek!
Olcsó árak. — Legmegbízhatóbb bevásárlási forrás. — Javítások olcsón és gyorsan.

Egy használt
női és férfi kerékpár
olcsón eladó.

Legujabb
97-es
kerékpárok!

Kiváló tisztelettel
Teltsch Gáspár.

178. szám.

1897.

Terményeladási hirdetmény.

Alulírt hivatal részéről közhírré tétetik, hogy az 1896. évben termelt, az apatini „Raichl-féle 1-ső számú nagy magtárban elhelyezve levő 2575-94 métermáza tiszta buza az apatini m. kir. kincstári ispánság irodájában **1897. évi május hó 26-án délelőtt 9 órakor** megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőknek eladotni fog.

Az árverési és szerződési feltételek alulírt hivatalnál, a buza minősége pedig a jelzett magtárban a szokásos hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető.

Apatinban, 1897. évi május hó 6-án.

3—2

M. kir. kincst. ispánság.

3328. szám.

kig. 1897.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye titeli járásához tartozó Titel községében leköszönés folytán üresedésbe jött s évi 450 frt javadalmazással ellátott irnoki állásra pályázatot nyitok, felhívom mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, miszerint szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **előző évi május hó 18-ig** annál is inkább adják be, mert a később beérkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Kelt Titelen, 1897. évi május hó 3-án.

2—2

Szemző János,
főszoigabíró.

Árverési hirdetmény.

Alulírt tömeggondnok ezennel közhírré teszi, hogy vagyonbuktott **Topalovits Konstantin** zombori lakos, kereskedő, közados csódtömegéhez tartozó, a csódtelárban 1—1184-ik tétel alatt felvett 5540 frtra becsült női ruha-szövet, parket, damaszt vászon, posztó, flannel, foulard, kanavász, függöny, kendő, szőnyeg és egyéb kézműaruból álló raktár a boltberendezéssel együtt a csódtömeggondnok 1897. évi május hó 10-én kelt határozata folytán **ajánlati verseny** útján eladotni fog.

Felhívom ennél fogva a venni szándékozik, hogy szabályszerűen felszerelt zárt ajánlataikat alulírt tömeggondnok kezéhez **1897. évi május hó 30-án legkésőbb déli 12 óráig** annál is inkább benyújtják, mert a későbbben érkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok 1897. évi május hó 30-án déli 12 órakor fognak a csódtömeggondnok által dr. Grüner Samu ügyvéd, csódtömeggondnok elnök irodájában Zomborban felbontatni és azok elfogadása iránt a választmány nyomban határoz.

Bánatpénzül a zárt ajánlatokhoz 550 frt készpénz, vagy ugyanily értékű óvadékképes értékpapír csatolandó.

Vevő köteles a megvett áruaktárt dr. Bruck Ármin zombori lakos, ügyvéd, csódtömeggondnoktól az ajánlat elfogadása iránt kapott értesítéstől számított 8 nap alatt átvenni és a vételárat bánatpénze különben elvesztésének terhe mellett úgyancsak ezen idő alatt a tömeggondnok kezéhez lefizetni.

Azon esetre, ha elfogadható ajánlat nem tétetnek, a csódtömeggondnok jogosítva lesz az ajánlati verseny mellőzésével a csódtömeget más módon, esetleg újabb ajánlati verseny útján értékesíteni.

Ha a vevő a feltételeknek meg nem felel, úgy az értékesítés, bánatpénzének elvesztése mellett kára és veszélyére fog újabb ajánlati verseny útján eszközöltetni.

A jogügylet után járó III-ad fokú illetéket a vevő fizeti.

Utóajánlatok nem fogadotnak el.

A csódtelár és áruaktár dr. Bruck Ármin tömeggondnok közbenjöttével a hivatalos órákban Zomborban bármikor megtekinthetők.

Zombor, 1897. évi május hó 10-én.

Dr. Bruck Ármin,
zombori ügyvéd, csódtömeggondnok.

363. szám.

kig. 1897.

Pályázati hirdetmény.

Lok községben lemondás folytán üresedésbe jött gyalogrendőri állásra ezennel pályázat hirdetik. Felhívom mindazok, a kinek állást elnyerni óhajtnak, miszerint szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **előző évi május hó 14-éig** alulírt előjárásnál annál is inkább nyújtják be, mivel a később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

A gyalogrendőr évi fizetése 240 forint havi utólagos részletekben, azonkívül a ruházatot és felszerelést a község adja.

Lok, 1897. évi április hó 30-án.

Szagmeister János,
jegyző.

Mityin Ignác,
bíró.

782. sz.

Földhasznabéri hirdetmény.

A kalocsai érsekség tulajdonát képező s Pest-Pilis-Solt-Kiskun megyébe kebeleztet Bogyzsóló község határában fekvő, a kataszteri birtokviszter szerint összesen 306 kat. hold és 274 □ öl kiterjedésű karaszti pusztát a rajta levő uradalmi épületekkel és az u. n. karaszti korcsmával, valamint mintegy 68 holdnyi erdei legeltetési joggal együtt 1897. évi október hó 1-től számított három vagy hat, esetleg tizenkét évre az uradalmi igazgatóságnál Kalocsán **1897. évi június hó 2-ik napján** tartandó zárt ajánlati verseny útján hasznabérbe fog adni.

A bérelni szándékozik felhívom, hogy 50 kros bélyeggel és 300 frt készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokkal csatolandó bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatokat, melyben a megajánlott évi hasznabéri összeg számokban és betűkben kiirandó és kijelentendő, hogy ajánlattevő a hasznabéri feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti, a fent kitett nap déli 12 órájáig az alulírt uradalmi igazgatóságnál nyújtják be.

Elkésve érkezett vagy utóajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlattevők közötti választás a kalocsai érseki uradalmi főigazgatónak tartatik fenn.

Részletes hasznabéri feltételek az igazgatóság irodájában a szokásos hivatalos órákban megtekinthetők.

Kalocsán, 1897. május 3.

3—2

Az igazgatóság.

64. szám.

1897.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az apatini tek. kir. járásbíró 1895. évi 4585. számú végzése következtében Diener János ügyvéd által képviselt Schumacher György javára Jámor Béla monostorszeghi lakos ellen 267 frt 35 kr s járuléka erejéig 1895. évi augusztus hó 5-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 444 frtra becsült butor, ágyneműek, tehén, sertés és zongorából álló ingóságok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek az apatini kir. bíróság 535/1897. sz. végzése folytán 267 frt 35 kr tőkekövetelés, ennek 1889. évi május hó 24. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 58 frt 11 krban bíróilag már megállapított költségek erejéig alperes lakásán a monostorszeghi Ferenc-csatornánál leendő eszközölésére 1897-ik évi május hó 31-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozik oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőknek becsáron alul is el fognak adni.

Kelt Apatinban, 1897. évi április hó 27-én.

Oláh János,
kir. bír. végrehajtó.

Árverési hirdetés.

A Hódásági kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az I-ső bácsi segély szövetkezet végrehajtónak Németh Mattia Kolarits Sztipánné végrehajtást szenvedő elleni 100 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a hódásági kir. járásbírósa) területén lévő, Bács községében fekvő, a bácsi 93. sz. betétben A. I. 2-15 sorszám alatt foglalt 1/4-ed telek föld és közös erdőből: Németh Mattia Kolarits Sztipánné 1/10-ed részben megillető, a C. 1. alatt özv. Németh Antalné Bukinacz Janka javára bekebelezett haszonélvezeti jog sérelme nélkül 66 frt utóajánlati összegben ezennel megállapított kikiáltási árban; az ugyanezen betétben A. III. 1-8 sorszám alatt foglalt 1/10-ad telek földből ugyanazt 1/10-ed részben megillető jutalékára a C. 1. alatt özv. Németh Antalné Bukinacz Janka javára bekebelezett haszonélvezeti jog sérelme nélkül 11 frt utóajánlati összegben ezennel megállapított kikiáltási árban; az ugyanezen betétben A. 1. sorszám, 3765. r. szám alatt foglalt szőlőből ugyanazt 1/10-ed részben megillető jutalékára; a C. 1. alatt özv. Németh Antalné Bukinacz Janka javára bekebelezett haszonélvezeti jog sérelme nélkül 7 frt 70 kr kikiáltási árban; s végül az ugyanezen betétben A. 7. 3874. r. szám alatt foglalt s végrehajtást szenvedett Németh Mattia Kolarits Sztipánné, Németh Gergely, kiskoru Németh Márton, kiskoru Németh Janka, kiskoru Németh Ferenc és kiskoru Németh Mária nevében álló s az 1881. évi 60. t. c. 156. §. a) pontja értelmében egészben elárverezendő szőlőre a C. 1. alatt Németh Mattia Kolarits Sztipánné, kiskoru Németh Márton, Janka, Ferenc és Máriaát összesen 1/10-ed részben megillető jutalékára, özv. Németh Antalné Bukinacz Janka javára bekebelezett haszonélvezeti jog sérelme nélkül 7 frt 70 kr utóajánlati összegben ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1897. évi május hó 29-ik napján délután 3 órakor Bács községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul eladni nem fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át, vagyis 21 frt 30 krt, 7 frt 70 krt, 6 frt 20 krt, 6 frt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsegélyeztetni.

Kelt Hódáságon, 1897. évi március hó 18-án.

A Hódásági kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság.

3439. szám.
kig. 1897.

Pályázati hirdetés.

Bács-Bodrogh vármegye palánkai járásához tartozó Plávna községében elhalálozás folytán tresedésbe jött s évi 200 frt javadalmazással ellátott végrehajtói állásra pályázatot nyitok; felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám **folyo hó 30-ig** annál is inkább adják be, mert a később beérkezők figyelembe vételü nem fognak.

Palánka, 1897. évi május hó 3-án.

2-1
Kleiner,
szolgabíró.

623. szám.
kig. 1897.

Pályázat.

Rigyica községében tresedésben levő, évi 300 frt-nyi fizetéssel egybekötött községi gyalogrendőri állásra ezennel pályázat hirdetik.

Ezen állást elnyerni óhajtók felhívom, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket **folyo évi május hó 23-ik napjáig** annál bizonyosabban benyujtsák, mert a később érkező pályázatok figyelembe vételü nem fognak.

A megválasztandó az előirt rubázatot sajátjából lesz köteles beszerezni, ellenben a szükséges felszerelésekkel a község látja el.

2-2
A községi előjáróság.

Bács-Bodrogh vármegye alispánjától.

17.092. sz.
alisp. 1897.

Pályázati hirdetés.

A vezetésemre bizott vármegye központjában lemondás következtében megtrúlt és évi 264 frt fizetés, évi 20 frt csizmapénz és természetbeni rubázattal (évente 1 sapka, 1 atilla, 2 kék nadrág, 1 vörös mellény és 1 teljes kanavász nyári ruha, valamint 3 évenként egy baránybéléses mente, 4 évenként egy köppen) javadalmazott orálói állásra ezennel pályázatot nyitok és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint az 1873. évi II. t. c. 12. §-ában és ugyanezen t. c. 17. §-ának c) pontjában előirt követelményeknek megfelelően felszerelt kérvényeiket **folyo évi június hó 2-áig** hozzám annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

Zombor, 1897. évi április hó 27-én.

Alispán helyett:
Vojnits István,
főjegyző.

BITTERMANN NÁNDOR és FIA

KÖNYV- ÉS KÖNYVOMDAI INTÉZETE
ZOMBORBAN
A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN.

Községi nyomtatványokból nagy raktár.
Papir- és írószerek a bevásárlási áron.
Könyvkötőmunkák elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítatnak.
Községeknek három havi hitel.

A „BÁCSKA” kiadóhivatala.

Telefon szám: 18.

A Zombori Kerékpár-Egyesület felügyelete alatt álló

Attila-kerékpár

egyedüli gyári raktára Bács-Bodrogh vármegye részére

POCK LÁSZLÓ

ZOMBORBAN.

A zombori kerékpár-egyesület szállítója. — Javitóműhely saját házban.

Üveg, porcellán, lámpa, majolika, luxus- és khinaezüst diszárak gyári raktára.

Vidéki megrendelések 24 óra alatt pontosan eszközöltetnek.

Attila-kerékpárok gyári áron kaphatók. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Vidéki fiókraktárain: Baja, Szabadka, Ujvidék, Zenta. *—12

Az előkelő világ arcszépítője a

Királynő arccrème,

mely hatásánál fogva fölliumul minden eddig ismert arcszépítő szerket.

Ártalmas alkatrészeketől ment, nem tartalmaz zsiros anyagot, a bőr által teljesen felszívatik. Rövid használat után eltávolít az arcról minden börtüszáttanságot, u. m.: szeplőt, májfoltot, pörösenést, mitessert stb., a bőrt fénytelen simává és hófehérre teszi, nappali használata megóvja az arebort a szél és hideg káros hatásától. Igen alkalmas színházak és estélyekre, mivel a hölgyor általa jobban tapad és az arcon állandóan megmarad.

EGY TÉGELY 70 KR.

Királynő crème szappan,

melynek alkatrészei a Királynő arccrème-el szoros összefüggésben vannak, a bőrnek simaságot, üdéséget kölcsönöz. Királó jó illatánál fogva legelső toillette szappan. Egy darab 50 kr.

„Mivel hasonló névvel teljesen értéktelen és ártalmas utánzatok vannak, minden tégely védjegyemmel van lezárva.” Egyedül kapható:

TEMESVÁRY JÓZSEF

Angyal-gyógyszertárban ZOMBORBAN.

52-20 Postai megrendelések gyorsan eszközöltetnek.

Van szerencsénk a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, miszerint a legjobb hírvénekné örvendő

látyszerészeti cikkeink

egyedüli elárúsításával ZOMBOR és KÖRNYÉKE részére

KESZLER DEZSŐ

óras és ékszerész urat ZOMBORBAN

biztuk meg, ki gyártmányainkból állandóan dus választékot fog tartani, és kérjük, hogy szemüvegek, csipetők, monoklik, látcsövek, távcsövek, barometer és thermometerek, hőmérők, lépésszámlálók, kompaszok, tudományos célokra használható üvegek stb. e szakmába vágó cikkek végett szükség esetében KESZLER DEZSŐ urhoz fordulni sziveskedjék.

Orvosi rendelet szerinti szemüvegek a legrövidebb idő alatt és a leglelkismeretesebben készíttetnek.

Javitások gyorsan és jutányosan eszközöltetnek.

Képen árjegyzék több 200 képpel többnyire eredeti nagyságban képviselőnkél a n. é. községeknek ingyen rendelkezésre áll.

Tisztelettel

GRABICH TESTVÉREK,

látyszerészeti műintézete Lipcse és Rathenov.

Több mint 200 nagyobb városban képviselve.

XX. év

Egész Fel...
Negy...

A lap...
illető...
szerkes...
a laptu...

Egyes sz...

(szf.)

teleuil azt
„hová jutn...
ság, az em...
mesebb ér...
mely kétsé...
nem egyará...
emberi ér...
szállta meg...
az embert,
Vagy talán...
már? Félő...
zeletnek a...
tain belül...
ugy kiszine...
nek a mode...

Az álta...
s fokozatos...
Gyilkosság...
sok napirend...
nem riasztja...
a nagyvilág...
tölti el az é...
az embertárs...
sem törődik...
szamol ezzel...
bűnöktől a...
éppogy, mint...
közönséges...
nek és a fegy...
fölötte senki...
ha pár napig...
dősítást vala...
mészetes, m...
szokásnak, m...
egyvet emlit...
szesz iránt...
nagyon is ho...
ember nagy...
tisztességgel...
bűntelen élet...

Csak né...
önmagától...
noszagnak...
sötét bűnk...
panasz a la...
kölcshírő, fel...
és alacsony...
a nagyfoku...
más következ...
lejtjük a nel...
igyekeznénk.

A teljes...
legnagyobb...
fokozat, a...
lenni; a sziv...
a lélek a ro...
kombinatora...
ész azon iste...
a Teremtő vé...
megkülömbö...
rosszabb az...
tott isteni ad...
szolgálnak, h...
tassék végre...
mas büntett...
között volt...
meg a tejt...
a testvére me...